

van appellante in hoger beroep. Deze worden begroot op € 1.050,= voor verleende rechtsbijstand.

Beslissing

De Centrale Raad van Beroep

- bevestigt de aangevallen uitspraak;
- veroordeelt de Staat der Nederlanden (minister van Justitie en Veiligheid) tot betaling aan appellante van een vergoeding van schade tot een bedrag van € 1.000,=;
- veroordeelt het Uvw in de proceskosten van appellante tot een bedrag van € 1.050,=.

Arbeidsongeschiktheid

163

Weigering om – zonder voorbehoud – mee te werken aan onderzoek van onafhankelijk deskundige

Centrale Raad van Beroep
23 april 2020, nr. 18/3328WAJONG,
ECLI:NL:CRVB:2020:1033
(Weyers, Wijna, Van der Wiel)
Noot E. van den Bogaard

Niet meewerken aan onderzoek deskundige.

[Awb art. 8:30, 8:31]

Samenvatting: De rechtbank heeft bij brief van 17 oktober 2017 aan appellante meegedeeld dat een psychiater van DC Expertise Centrum te Amsterdam zal worden aangewezen als onafhankelijk deskundige. De rechtbank heeft daarbij tevens aangegeven dat het niet mogelijk is psycholoog [X] als deskundige te benoemen omdat hij de behandelaar van appellante is en al in deze procedure heeft gerapporteerd. De rechtbank heeft appellante in de gelegenheid gesteld opmerkingen te maken over de inrichting en vraagstelling van het onderzoek. Ten slotte is appellante gewezen op de verplichting om mee te werken aan het onderzoek. Bij brief van 20 oktober 2017 heeft appellante aangegeven dat zij niet mee kan werken aan een onderzoek door een andere deskundige dan [X] in verband met de te verwachten negatieve

schadelijke effecten van een onderzoek door een andere deskundige op haar psychische gezondheidstoestand. Bij brief van 26 februari 2018 heeft appellante verzocht om, voor zover de rechtbank dat nog noodzakelijk acht, een onafhankelijk deskundige te benoemen die op basis van dossieronderzoek en gesprekken met behandelaars/specialisten en de ouders van appellante advies uitbrengt. De rechtbank heeft dit standpunt van appellante terecht uitgelegd als een weigering om – zonder voorbehoud – mee te werken aan het onderzoek van een onafhankelijk deskundige, zoals de rechtbank voor ogen stond. Er is geen reden om appellante het niet verlenen van bedoelde medewerking niet aan te rekenen. De rechtbank heeft de twijfel, die haar aanleiding heeft gegeven om een deskundige te benoemen voor het instellen van een onderzoek, terecht niet ten voordele van appellante uitgelegd. De rechtbank wordt gevolgd in haar oordeel dat uit de beschikbare gegevens niet blijkt van de onjuistheid van het standpunt van het UWV.

Uitspraak op het hoger beroep tegen de uitspraak van de rechtbank Midden-Nederland van 8 mei 2018, 17/1002 (aangevallen uitspraak),

tussen:

[appellante] (appellante)

de Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (Uwv)

Procesverloop

Namens appellante heeft mr. J.L. Wittensleger, advocaat, hoger beroep ingesteld.

Het Uvw heeft een verweerschrift ingediend.

Appellante heeft nog nadere stukken ingediend.

Het onderzoek ter zitting heeft plaatsgevonden op 12 maart 2020. Appellante is verschenen, vergezeld door haar moeder [naam moeder], bijgestaan door mr. Wittensleger. Het Uvw heeft zich laten vertegenwoordigen door mr. M.J. van Steenwijk.

Overwegingen

1.1. Appellante, geboren [in] 1997, heeft met een op 10 december 2015 ontvangen formulier een Aanvraag Beoordeling arbeidsvermogen ingediend. Daarbij is een rapport van GZ-psycholoog drs. L. van Asperen gevoegd waaruit blijkt dat bij appellante sprake is van een reactieve hechtingsstoornis en ernstige gedragsstoornis. Bij besluit van 1 juni 2016 heeft het Uvw na verzekeringsgeneeskundig en arbeidskundig onderzoek gewei-

gerd aan appellante een uitkering op grond van de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong) toe te kennen.

1.2. Bij besluit van 31 januari 2017 (bestreden besluit) heeft het Uvw het door appellante tegen het besluit van 1 juni 2016 gemaakte bezwaar ongegrond verklaard. Daaraan liggen rapporten van een verzekeringarts bezwaar en beroep en een arbeidsdeskundige bezwaar en beroep ten grondslag, waarin is geconcludeerd dat appellante op haar achttiende jaar weliswaar geen arbeidsvermogen heeft maar dat zij wel arbeidsvermogen kan ontwikkelen. Hierdoor voldoet appellante niet aan de voorwaarde dat zij duurzaam geen mogelijkheden tot arbeidsparticipatie heeft en bestaat er geen recht op een Wajong-uitkering.

2. Bij de aangevallen uitspraak heeft de rechtbank het beroep van appellante tegen het bestreden besluit ongegrond verklaard. De rechtbank heeft geoordeeld dat appellante, door reeds op voorhand aan te kondigen dat zij niet kan en zal meewerken aan een onderzoek door een andere deskundige dan haar behandelend psycholoog, niet voldoet aan de op grond van artikel 8:30 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) geldende verplichting. Hiertoe heeft de rechtbank overwogen dat appellante de door haar gestelde schadelijkheid voor haar psychische gezondheid niet heeft onderbouwd. Daarnaast heeft de rechtbank geoordeeld dat mag worden uitgegaan van de expertise en deskundigheid van de psychiater van DC Expertise Centrum die het onderzoek zal verrichten. De rechtbank heeft in overweging genomen dat voldoende aannemelijk is dat deze specialist de door gemachtigde van appellante aangevoerde zorgen adequaat en professioneel zal meenemen in de aanpak van het te verrichten onderzoek. Een onderzoek door de behandelend psycholoog Van Asperen is volgens de rechtbank geen onderzoek door een arts en daarbij gelet op de behandelrelatie met appellante geen onafhankelijk onderzoek en derhalve niet passend. Tevens heeft de rechtbank overwogen dat volgens het register van GZ-psychologen aan psycholoog Van Asperen een berisping is opgelegd wegens afgifte van een onjuiste verklaring of rapport. De rechtbank heeft vervolgens met toepassing van artikel 8:31 van de Awb de gevolgtrekking gemaakt dat het Uvw terecht heeft aangenomen dat appellante op de datum in geding niet voldoet aan de voorwaarde dat zij duurzaam geen mogelijkheden tot arbeidsparticipatie heeft. Het Uvw heeft daarom terecht ge-

weigerd een Wajong-uitkering aan appellante toe te kennen.

3.1. Appellante heeft in hoger beroep aangevoerd dat de rechtbank ten onrechte niet heeft gereageerd op haar verzoek om een onafhankelijk deskundige te benoemen die – zonder met appellante zelf in gesprek te gaan – op basis van dossieronderzoek en gesprekken met behandelaars en de ouders van appellante advies uitbrengt. Op die manier hoefde appellante niet onnodig belast te worden. Daarnaast heeft appellante haar standpunt herhaald dat zij, gelet op haar bedreigde persoonsontwikkeling en haar ontwikkelingsniveau, geen mogelijkheden heeft om haar arbeidsmogelijkheden te ontwikkelen. Appellante verzoekt de Raad een deskundige te benoemen die op basis van dossieronderzoek en gesprekken met behandelaars en de ouders van appellante advies uitbrengt.

3.2. Het Uvw heeft bevestiging van de aangevallen uitspraak bepleit.

4. De Raad komt tot de volgende beoordeling.

4.1. Ingevolge artikel 8:47, eerste lid, van de Awb kan de bestuursrechter een deskundige benoemen voor het instellen van een onderzoek.

4.2. Artikel 8:30 van de Awb bepaalt dat partijen verplicht zijn mee te werken aan een onderzoek als bedoeld in artikel 8:47, eerste lid. Partijen worden hierop gewezen, alsmede op artikel 8:31.

4.3. Artikel 8:31 van de Awb bepaalt voor zover hier van belang dat indien een partij niet voldoet aan de verplichting om mee te werken aan een onderzoek als bedoeld in artikel 8:47, eerste lid, de bestuursrechter daaruit de gevolgtrekkingen kan maken die hem geraden voorkomen.

4.4. De rechtbank heeft bij brief van 17 oktober 2017 aan appellante meegedeeld dat een psychiater van DC Expertise Centrum te Amsterdam zal worden aangewezen als onafhankelijk deskundige. De rechtbank heeft daarbij tevens aangegeven dat het niet mogelijk is psycholoog Van Asperen als deskundige te benoemen omdat hij de behandelaar van appellante is en al in deze procedure heeft gerapporteerd. De rechtbank heeft appellante in de gelegenheid gesteld opmerkingen te maken over de inrichting en vraagstelling van het onderzoek. Ten slotte is appellante gewezen op de verplichting om mee te werken aan het onderzoek. Bij brief van 20 oktober 2017 heeft appellante aangegeven dat zij niet mee kan werken aan een onderzoek door een andere deskundige dan Van Asperen in verband met de te verwachten nega-

tieve schadelijke effecten van een onderzoek door een andere deskundige op haar psychische gezondheidstoestand. Bij brief van 26 februari 2018 heeft appellante verzocht om, voor zover de rechtbank dat nog noodzakelijk acht, een onafhankelijk deskundige te benoemen die op basis van dossieronderzoek en gesprekken met behandelers/specialisten en de ouders van appellante advies uitbrengt. De rechtbank heeft dit standpunt van appellante terecht uitgelegd als een weigering om – zonder voorbehoud – mee te werken aan het onderzoek van een onafhankelijk deskundige, zoals de rechtbank voor ogen stond. Er is geen reden om appellante het niet verlenen van bedoelde medewerking niet aan te rekenen. Appellante heeft haar stelling, dat zij niet in staat is om in het kader van een psychiatrisch onderzoek in gesprek te gaan met een onafhankelijk deskundige, in beroep of in hoger beroep niet onderbouwd met medische stukken. Ook ter zitting van de Raad is niet gebleken dat appellante alsnog bereid is om zonder voorbehoud mee te werken aan een psychiatrisch onderzoek.

4.5. Op grond van artikel 8:31 van de Awb heeft de rechtbank de bevoegdheid om aan de weigering om mee te werken aan een onderzoek van een door de rechtbank te benoemen deskundige de gevolgen te verbinden die zij passend acht. De rechtbank heeft de twijfel, die haar aanleiding heeft gegeven om een deskundige te benoemen voor het instellen van een onderzoek, terecht niet ten voordele van appellante uitgelegd. De rechtbank wordt gevolgd in haar oordeel dat uit de beschikbare gegevens niet blijkt van de onjuistheid van het standpunt van het Uvw.

4.6. De overwegingen in 4.4 en 4.5 leiden tot de conclusie dat het hoger beroep niet slaagt en de aangevallen uitspraak moet worden bevestigd.

5. Voor een veroordeling in de proceskosten bestaat geen aanleiding.

Beslissing

De Centrale Raad van Beroep bevestigt de aangevallen uitspraak.

NOOT

1. In de meeste arbeidsongeschiktheidszaken is het verleiden van de rechter om een eigen deskundige in te schakelen een moeilijk te nemen hobbelt. In deze zaak slaagde appellante er bij de

rechtbank in die hobbelt wel te nemen, om vervolgens zichzelf pootje te lichten door te eisen dat haar eigen behandelend psycholoog dat onderzoek moest verrichten. Dat de CRvB – in navolging van de rechtbank – in die eis niet meeging, zal wel niemand verbazen. Toch valt er wel wat meer over te zeggen, dan eigen schuld dikke bult.

2. Wat is de casus? Appellante vraagt rond haar 18de verjaardag een Wajong-uitkering aan. Uit de bij die aanvraag gevoegde informatie van haar behandelend psycholoog blijkt dat bij haar sprake is van een reactieve hechtingsstoornis en een ernstige gedragsstoornis. Haar aanvraag wordt afgewezen, omdat zij op haar 18de verjaardag weliswaar geen arbeidsvermogen had, maar dit wel zou kunnen ontwikkelen (zodat het ontbreken van arbeidsvermogen niet duurzaam werd geacht).

In beroep ziet de rechtbank aanleiding om een eigen deskundige in te schakelen. In reactie daarop kondigt appellante aan dat zij niet kan en zal meewerken aan een onderzoek door een andere deskundige dan haar eigen behandelend psycholoog. Als reden hiervoor stelt zij dat onderzoek door een andere deskundige schadelijk zal zijn voor haar psychische gezondheid.

3. Zowel de rechtbank als de CRvB oordelen dat appellant deze stelling niet met medische stukken heeft onderbouwd. In hoeverre appellantes behandelend psycholoog heeft bevestigd dat onderzoek door een andere deskundige schadelijk voor haar zou kunnen zijn of een negatieve invloed op de behandeling zou kunnen hebben, blijkt niet uit de uitspraak.

Verder oordelen zowel de rechtbank als de CRvB dat de behandelend psycholoog – juist omdat hij behandelaar is – niet kan gelden als onafhankelijk deskundige.

4. Op het oordeel dat de *behandelend* psycholoog niet kan gelden als *onafhankelijk* deskundige, valt natuurlijk niets af te dingen. De rechtbank geeft echter nog twee andere argumenten waarom de behandelend psycholoog niet voor benoeming als deskundige in aanmerking komt: hij is geen arts en uit het register van GZ-psychologen blijkt dat aan hem een berisping is opgelegd wegens het afgeven van een onjuiste verklaring of rapport (uit de uitspraak blijkt overigens niet of dit is aangevoerd door het UWV of dat de rechtbank dit uit eigen onderzoek heeft ontdekt).

Dat de psycholoog *geen arts* is, is een (*autori-teits*)*drogreden*. Het is immers de inhoudelijke deskundigheid die bepaalt of een deskundige in staat is een bruikbaar advies te geven en niet zijn hoedanigheid. Zo zal bijvoorbeeld een psycholoog (geen arts) met gespecialiseerde kennis over en jarenlange ervaring met autismespectrumstoornissen beter in staat zijn de ontwikkelingsmogelijkheden van een autistische cliënt in te schatten dan een psychiater (wel arts) die zich geheel heeft toegelegd op de behandeling van patiënten met bipolaire stoornissen en geen ervaring heeft met autismespectrumstoornissen. Bovendien is GZ-psycholoog een BIG-geregistreerd beroep, zodat ook een onderzoek door een GZ-psycholoog heeft te gelden als medisch onderzoek.

Dat de psycholoog een keer een *berisping* heeft gehad, betekent niet dat hij niet in staat is om inhoudelijk adequaat te rapporteren en staat op zichzelf niet in de weg aan inschakeling als deskundige. Daarmee is ook dit argument een drogreden. Aan de andere kant moge natuurlijk wel duidelijk zijn dat het feit dat die berisping nu juist betrekking heeft op de afgifte van een onjuiste verklaring of rapport, ertoe leidt dat de rechtbank geen vertrouwen heeft in zijn onafhankelijkheid en onpartijdigheid. En dat is wel een geldige reden om hem niet in te schakelen.

Zie over drogredeneringen in rechterlijke uitspraken verder mijn noten onder CRvB 6 april 2016, ECLI:NL:CRVB:2016:1301, «USZ» 2016/334, CRvB 4 april 2017, ECLI:NL:CRVB:2017:1261, «USZ» 2017/263 en CRvB 27 september 2017, ECLI:NL:CRVB:2017:3325, «USZ» 2017/428.

Mijn punt is echter dat beide argumenten afbreuk doen aan het argument van de onafhankelijkheid. De suggestie is namelijk dat als de behandelaar wel arts was en geen tuchtrechtelijk verleden had, hij misschien wel voor benoeming in aanmerking zou hebben kunnen komen. De rechtbank had er dan ook beter aan gedaan zich te beperken tot de kern: het bestaan van een handelrelatie staat in de weg aan benoeming als onafhankelijk deskundige.

5. In tweede instantie nuanceert appellante haar weigering om mee te werken en verzoekt zij de rechtbank om de te benoemen deskundige de opdracht te geven zijn onderzoek te baseren op enerzijds dossieronderzoek en anderzijds gesprekken met haar behandelaars en haar ouders, maar zonder haar zelf te spreken.

Zowel de rechtbank als de CRvB merken dit verzoek aan als een “weigering om – *zonder voorbehoud* – mee te werken aan het onderzoek (cursivering EvdB)” en zien geen reden haar dit niet aan te rekenen.

Dit is om twee redenen te kort door de bocht. In de eerste plaats leert de ervaring dat het inderdaad kan gebeuren dat een expertiseonderzoek zoveel overhoop haalt, dat dit tot een verslechtering van de klachten leidt of zelfs tot decompensatie. Ik zal niet de enige rechtsbijstandverlener zijn aan wie wel eens het advies is gegeven om af te zien van een (contra-)expertiseonderzoek, omdat daarbij een reëel risico op decompensatie zou kunnen ontstaan. In de tweede plaats is de overweging “Er is geen reden om appellante het niet verlenen van bedoelde medewerking niet aan te rekenen” een *medisch* oordeel, waarover de CRvB geen medisch advies heeft ingewonnen, maar dat hij op eigen gezag geeft.

Maar vooral lijken zowel de rechtbank als de CRvB hier de menselijke maat uit het oog te hebben verloren en zich te hebben laten leiden door een formeel juridische reflex.

6. Wat ik mis, is een uitleg waarom het niet *aan de deskundige* kon worden overgelaten om te beoordelen of het nodig is om appellante persoonlijk te spreken en te bezien of daaraan vorm kan worden gegeven op een wijze die aan de bezwaren van appellante (lees: haar angst dat dit zal leiden tot een terugval) tegemoet kan worden gekomen. Bovendien had de door appellante aangedragen oplossing (hetero-anamnese van haar behandelaars en ouders) niet alleen informatie opgeleverd die appellante zelf mogelijk niet had kunnen verstrekken, maar ook een ingang geboden om haar angst voor een persoonlijk gesprek te overwinnen (wellicht hadden haar behandelaars en ouders na hun gesprek met de deskundige haar kunnen overtuigen dat zij voor dat gesprek niet bang hoefde te zijn; als appellante het te moeilijk vond om naar de praktijk van de deskundige te komen, dan had het gesprek misschien bij haar thuis kunnen plaatsvinden). Mocht het ook dan niet zijn gelukt om appellante persoonlijk te spreken, dan had de deskundige zich kunnen uitlaten over de vraag in hoeverre dat aan haar kon worden tegengeworpen (als haar angst en wantrouwen onderdeel of gevolg is van de reactieve hechtingsstoornis, dan ligt dat wellicht anders dan als haar houding een kwestie is van geen zin hebben; kortom: het ver-

schil tussen niet kunnen en niet willen, waaraan de CRvB te gemakkelijk voorbij lijkt te gaan). Tot slot had de deskundige dan ook kunnen aangeven of hij op basis van de inhoud van het dossier en de afgenomen hetero-anamneses in staat is om uitspraken te doen over de aanwezigheid van (nog niet ingezette) behandelmogelijkheden en de op de korte en (middel)lange termijn te verwachten ontwikkelingen.

7. Juist omdat (1) er twijfel bestond over de juistheid van de beoordeling door de verzekeringsartsen, (2) appellantes houding niet los kan worden gezien van de aard en ernst van haar problematiek (op grond waarvan al vaststond dat zij geen arbeidsvermogen heeft) en (3) haar voorstel voor dossieronderzoek en heteroanamneses voldoende concreet en goed uitvoerbaar was (en sowieso onderdeel van het onderzoek zouden (moeten) zijn geweest), had een dergelijke materiële benadering meer voor de hand gelegen (en meer recht hebben gedaan aan appellante) dan de kille formele – en daardoor onbevredigende – benadering die nu is gevolgd.

E. van den Bogaard

Ed van den Bogaard is advocaat bij Westhoff Advocaten te Amsterdam en bestuurslid van de Specialisatievereniging Sociaal Zekerheidsrechtadvocaten SSZ

Werkloosheid

164

Eindejaarsuitkering voor WW niet als inkomen aangemerkt in aangiftetijdvak waarin het is opgebouwd

Centrale Raad van Beroep
8 april 2020, nr. 19/41 WW e.v.,
ECLI:NL:CRVB:2020:904
(Van der Kris, Wijna, Fortuin)
Noot A. Wit

Inkomen in aangiftetijdvak. Eindejaarsuitkeringen.

[WW art. 47, 129b; AIB art. 4:1 lid 3 en 8; 4:8 lid 8]

Samenvatting: In art. 4:1 lid 3 AIB is de hoofdregel neergelegd dat het loon geacht wordt genoten te zijn in het aangiftetijdvak waarover de werkgever van dat loon opgave heeft gedaan. Art. 4:1 lid 8 AIB geeft het UWV de discretionaire bevoegdheid om bij het vaststellen van het inkomen het in het aangiftetijdvak opgebouwde bedrag aan eindejaarsuitkering in aanmerking te nemen. Het UWV heeft zijn keuze om daarvan geen gebruik te maken met verwijzing naar het belang om een WW-uitkering, die doorgaans van beperkte duur is en veelal gepaard gaat met inkomstenverrekeningen, zo spoedig mogelijk definitief vast te stellen, deugdelijk gemotiveerd en inzichtelijk toegelicht. Dat deze keuze voor eigenrisicodragers, zoals appellante, in bepaalde gevallen ongunstiger uitpakt dan een keuze waarbij zou worden uitgegaan van opgebouwde bedragen leidt niet tot een ander oordeel. Deze consequentie is niet zodanig, dat geen sprake meer zou zijn van een redelijke wetstoepassing. Het UWV heeft toegelicht waarom in het kader van de Wet WIA wel gebruik wordt gemaakt van de bedoelde bevoegdheid. Dat in bepaalde gevallen, zoals in dit geval, het voor appellante financieel voordeliger was geweest als het UWV wel gebruik had gemaakt van zijn discretionaire bevoegdheid om de opgebouwde eindejaarsuitkeringen in aanmerking te nemen, is geen reden om het resultaat kennelijk